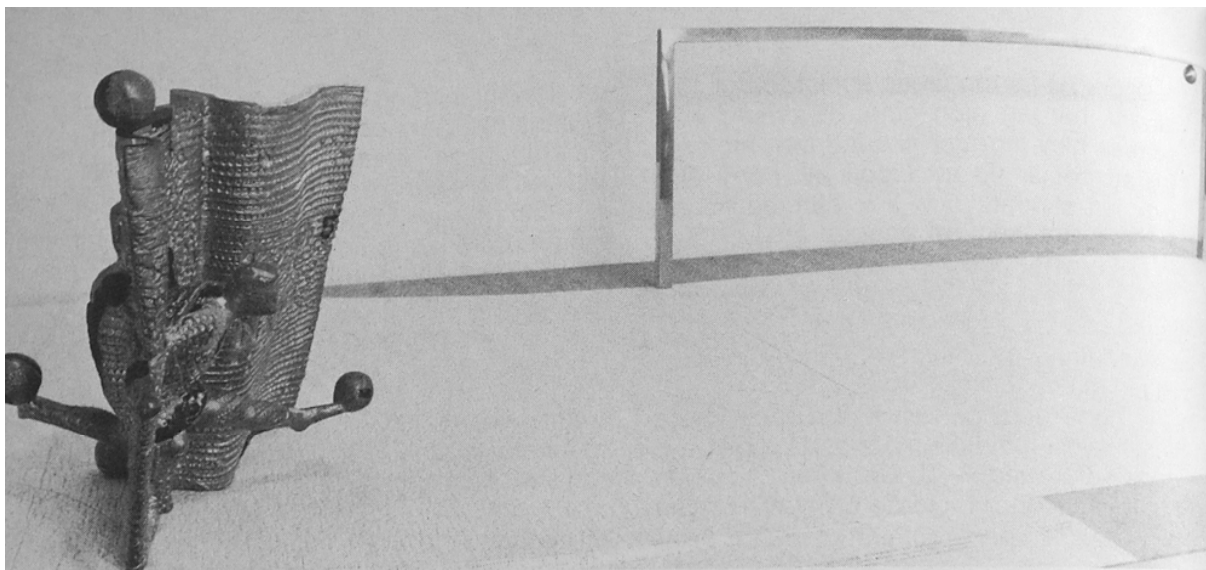

Under sommaren 1984 kunde man få se denna skiss på Stockholms Stadsmuseum.

”Nacka” hemma igen

Målet på Katarina Bangata hyllar en sann lirare

Av Sten R. Ahlner, redaktör

Det hela började med ett helt vanligt sammanträde i Stockholms kommunfullmäktige någon gång 1979.

Som punkt 6 på den digra föredragningslistan den här speciella dan stod en motion väckt av Leif Hjärpe (s). Den tilldrog sig ovanligt stort intresse bland kollegorna i fullmäktige och sedermera delades det av en stor del bland huvudkommunens medborgare. Framförallt av dem som hade ett allmänt idrottsintresse. Ärendet var nämligen ganska unikt. Det gällde ett förslag om ett bestående minnesmärke över Lennart ”Nacka” Skoglund, den store lille bollsni-daren, som under sin aktiva tid roat och tjugat så många både här hemma och utomlands. Genom sin säregna förmåga att behandla en boll blev ”Nacka” idolen framför andra. Inte enbart på Söder, i Stockholm och Sverige utan långt utanför

vårt lands gränser. Mest påtagligt i Italien, där han som 21-åring hamnade som yrkesspelare i FC Inter, slog igenom med dunder och brak, blev mästaren som trollband de fotbollsgalna, hetlevrade italiennarna och folkets man framför alla andra. Fullt jämförbar när det gäller popularitet med den berömda treklövern Gre-No-Li.

Inte bara kungar och andra höjdare

Vad var det egentligen som fick Leif Hjärpe, 41 år idag, att skriva motionen?

— Jag flanerade ofta runt i Stockholm, hade ögon och öron öppna och under promenaderna slog det mig, att det alltid var kungar eller andra högvälborna som hade hedrats med statyer. Knappast någon helt vanlig man eller kvinna om man undantar en och annan politiker eller statsman hade

hedrats på samma sätt. Varför inte hedra en populär underhållare, en man som glatt och roat massor av människor? Varför inte en toppidrottsman, som allmänheten tagit till sitt hjärta?

Som Söder-grabb – jag har bott nästan i hela mitt liv på den stadsdelen, (Bergsunds-, Horns- och Högbergsgatorna) följde jag "Nackas" spikraka marsch mot tinnarna. Vilken lirare! Det var i slutet av 40-talet och följande decennium t.o.m. VM i Sverige 1958 som "Nacka" hade sin storhetstid. Då var jag i den åldern, att jag via pressen slukade allt som stod om den lille bolltrollaren och jag begrep redan då vilken sällsynt artist han var som bollspelare. Jag beundrade honom då han gjorde sina tunnlar och klacksparkar och då han grundlurade sina motståndarna och drog ner massor av applåder från galleriet. De recensioner han fick var bästa tänkbara PR för det land och den stad, där han såg dagens ljus 1929.

Så enkelt och okonstlat resonerade Leif Hjärpe innan han författade sin motion...

Känsla för fotboll fanns sen barnaåren

Ett enhälligt, positivt beslut i kommunfullmäktige 1980 följdes av ett liknande i KNAF (Konstnämnden för allmänna platser) året därpå.

En tävling för hågade konstnärer utlystes. 1982 fick Olle Adrin, idag professor emeritus, uppdraget att svara för konstverkets utformning.

Olle är född och uppvuxen i Hallstahammar och fick sitt fotbollsintresse väckt på allvar 1931 samtidigt som backterriern Gurra Berg förde upp det kämpastarka lilla brukslaget till Allsvenskan. Olle är alltså fotbollsintresserad och arbetet med minnesstoden över "Nacka" uppfyllde hädanefter det mesta av Olles tid. Han hade också sitt ordinarie professorsarbete att tänka på. Skulpturen "Nacka" gjöts i stål i Hallstahammar vid Kanthal Kasting AB.

Med en nära nog moderlig omsorg läste han in allt i ämnet "Nacka", han intervjuade alla som haft något samröre med "Den vajande majskolven". Eftersom undertecknad hörde till denna skara fick också jag

berätta om hur bollsnietsaren Nacka i en match 1950 mellan Landslaget och Pressen fick sitt stora genombrott.

I Pressens tremanna-UK lyckades jag med bedriften att "snacka in" Lennart i laget trots att mina skickliga medbröder i PUK – Wille Engdahl och Eric "Bassen" Sköld – ansåg, att jag nästan på ett provokativt sätt hade fört Hammarbys talan.

"Nacka" kom med i Pressens elva p.g.a. ett återbud från Ivar Eidefjäll i Jönköping, som fått proffsanbud.

"Nacka" presenterades i stort uppslag-na förhandsartiklar som "Pressens son". Han motsvarade mer än väl alla förväntningar, han gjorde två smarta mål och banade vägen för en populär 3-2-seger för Pressen.

Vid måltiden efter matchen blev han nominerad till VM-laget, som sen tog brons i Brasilien. Allt hade gått på ett enda dygn. Tala om snabbkarriär...

Sen följde de glansfulla åren i Italien och 1964 var han tillbaka i Sverige, gjorde 7:e maj en lika bejublad som minnesrik come back i Hammarby mot Karlstad på Söderstadion.

Det var då han slog in den mångomtalande hörnsparken direkt förbi en perplex värmländsk målvakt. Det är den bilden som Olle Adrin byggt sitt utsökta konstverk på. En stilstudie som verkligen är värd att avnjuta. Notera den sträckta vristen hos skytten, hans blick mot främre stolpen och det klockrena, perfekta tillslaget!

"Nacka" som bollvirtuos inspirerade konstnären

– Det är "Nacka" som virtuos och bollkonstnär som inspirerat mig till detta verk, berättar Olle Adrin, som vidare talar om, att skulpturen väger hela 2 ton (!) och att den håller måtten 2,44×7,32 meter – alltså som ett ordinärt fotbollsmål.

Materialet består av rostfritt, syrafast stål och flera bollar ses i luften. "Nacka" – denne orolige ande – stiger liksom fram, gravitetiskt och fullt stilenligt, ur en sportsida, där det finns fullt synbara data om Lennart Skoglunds fantastiska fotbollssaga. Från pojklagsåren i BK Stjärnan och fram till sista landskampen mot Polen 1964.

*Lennart "Nacka" Skoglund
som vi vill minnas honom,
en virtuos, en sann bollkonstnär.*

Tillsammans med konstnären Göran Lindroth har Olle Adrin lagt sista handen vid sitt konstverk. Här är skulpturen täckt av ett syrabad. Några dagar senare restes den och sattes på plats.

Olle Adrins mästerliga konstverk invigdes i höstas och fick det ohöjda beröm det är värt. Det är stort till formatet – precis som två tidigare av Adrins verk.

De övriga finns på Tomtebodas Blindinstitut; "Sinnenas ledstång" och en på Eriksdalsbadet. "Genetiskt landskap", en ca 200m² stor landskapsbild.

Olle Adrin, som verkligen har gått den långa vägen som konstnär – från gesäll på bruket hemma i Hallstahammar till lärare och professor emeritus – har återvänt till Söder, där han faktiskt bott på Blekingegatan och Ringvägen, alltså i "Nackas" trakter.

Har man anlag för det nostalgiska, skulle man kunna säga, att också "Nacka" kommit hem till de trakter på Söder, där barn han lekt. Här började han tillsammans med brorsorna Georg och Karl-Evert tricks med hopknycklade pappersbollar på Katarina bangata, för att träna in den teknik

som är nödvändig att lära sig från grunden för den som vill bli en STOR fotbollskonstnär.

Det pampiga monumentet står i hörnet Katarina bangata – "Nacka" bodde i 42:an – och den obetydliga gatstumpen Brännerigatan. Här vistades Herman Göring en gång på ett regionssjukhus som då låg där.

Jag har en bestämd känsla av att åtskilliga tusentals människor kommer att vallfärda dit. Dels för att hylla minnet av "Nacka" dels för att beundra ett konstverk som hör till de bästa som någonsin tillförts Stockholm. Det finaste av allt är att 2-tonskolosen kommer att stå som monument i evärdliga tider. Trots den klåfingrighet och förstörelselusta som "utmärker" alltför många av dagens ungdomar finns det ingen som ens kommer på idén att på något sätt våldföra sig på denna märkliga skapelse...